

Nieuw literair tijdschrift Elders

Schrijnende en melancholieke verhalen

De omslag oogt sober, maar de inhoud is dat bepaald niet. Het nieuwe Haagse literaire tijdschrift Elders biedt een keur aan essays, verhalen, foto's en zelfs strips.

Door Herman Rosenberg

Elders, dat twee keer per jaar verschijnt, is de gedrukte uiting van het in augustus 2021 begonnen digitale podium Elders literair. Al snel begon het te kriebelen bij de redactie en werden samen met uitgever Franc Knipscheer de mogelijkheden van 'papier' bekeken. Dat leidde tot het recent verschenen nulnummer.

Die redactie is nogal groot. Veel Haagse namen, zoals die van Diederik Gerlach, Hein van der Hoeven, Kees Ruys en Hans Muiderman. "Er is geen hoofdredacteur," vertelt de laatste. "We zijn een collectief. We willen graag een podium zijn voor schrijvers. Het uitgangspunt is dat de bijdragen gaan, zoals we dat eerder verwoordden, over 'het vertrouwde en het onbestemde, over dromen en vertrekken.'" Sommige redacteurs waren ook betrokken bij het literaire magazine Extaze, dat tussen 2011 en 2019 verscheen en uiteindelijk niet levensvatbaar bleek. Waarom zou het nu dan wel lukken? Muiderman: "We hebben

De Villa Isola bij Bandung, het droomhuis van persmagnaat Dominique Berretty. | Foto: Wikipedia

echt een nieuwe start gemaakt, voorlopig met ruime steun van donateurs. Een verschil met Extaze is dat onze website er al is en dat die ook door veel mensen wordt gevonden."

Klapstuk

Het klapstuk van deze oer-Elders staat achterin. Het is het schrijnende verhaal 'Mijn vriendin' van de Nederlands-Somalische Alara Adilow. Een jonge vrouw vertelt hoe ze het dode lichaam van haar vriendin uit een gebombardeerd huis haalt. Met een kruiwagen. De context lijkt die van de Somalische burgeroorlog te zijn, maar het leed en de ellende zijn universeel. Dit kan zich net zo goed afspelen in Jemen of Oekraïne. Wat Adilows bijdrage bijzonder maakt, is de extreem beeldende en duister-poëtische taal. Bijvoorbeeld: 'De destructie spookt als een sombere wolf in mij rond. De stad is een lijk en ik kruip erin rond als een made.' De wanhoop en het poëtische ritme doen denken aan Psalm 22 ('Maar ik ben een worm en geen mens, / door iedereen versmaad en bij het volk veracht.')

Melancholiek en sfeervol zijn de verhalen van Michiel van den Berg en Kees Ruys. Van den Berg

Alara Adilow.

beschrijft het ouder worden aan de hand van 'het plassen tegen schrikdraad'. Als jongetje even schrikken, maar als hij er als senior-met-pace-maker tegenaan loopt, vindt hij bijna de dood. Ruys vertelt in 'Een zachte cowboy' over zijn pelgrimage naar een hotel in Malang (Java), waar in 1992 zijn vriend en Volks-

krant-redacteur Dick (Slootweg) overleed. Niet eenvoudig, want 'in Indonesië is een hoteldode de dood van een hotel'. Wat minder goed uit

In Den Haag is Indië nooit ver weg, blijkt ook nu weer

de verf, want vergezocht, komt het essay van Jan-Hendrik Bakker over de waarde van 'verwijlen' bij herinneringen.

In Den Haag is Indië nooit ver weg, blijkt ook nu weer, want het tijdschrift bevat een historisch artikel van Gerard Termorshuizen over de exorbitante Villa Isola bij Bandung, ooit het grootste particuliere huis van de archipel. 'Idylle en boze' luidt de ondertitel, want wat in 1932 begon als een droom van de

Indische persmagnaat en society-figuur Dominique Berretty, ontstond in een financiële molensteen. Niet voor Berretty – hij kwam om bij een vliegtuigongeluk – maar wel voor zijn vier kinderen. Later zou een Indonesische onderwijsinstelling haar intrek nemen in het kolossale gebouw.

Prikkelend

Deze eerste Elders besluit met een twee pagina's tellende, extreem kleurige strip van de Scheveningse kunstenaar Cedric ter Bals. We zien soldaten met gasmaskers die een raar soort Duits spreken en een blonde 'Gertrude'. Gelukkig is er een begeleidend schrijven van Diederik Gerlach, die uitlegt wat we zien, namelijk 'de wonderlijke wereld van frontsoldaat Oskar von Balz'. Het is een soort droom, een aaneenschakeling van 'groteske scènes'. Die Gertrude, bijvoorbeeld, is een alter ego van Von Balz/Ter Bals. Maar dan dat taaltje. Voor lezers van de op Scheveningen bekende 'Praetjes' van Immetje is 'Es benne non Gertrude' gesneden koek: Ik ben nu Gertrude. Als Hagenaar moet je iets meer moeite doen. De vrouw wordt weggestuurd om na de oorlogsdestructie de kunst te herschrijven. 'Gaen non', ga nu. Een prikkelend slot van Elders' eersteling.

Elders literair (nulnummer). Uitgeverij: Stichting Parachute/In de Knipscheer. Prijs (los nummer): € 15,-. Meer informatie: www.eldersliterair.nl.

JAZZ

Twee bands voor één prijs

De Royal Conservatoire Big Band heet het Conservatorium-orkest heel chic, maar het speelt dan ook in Amare op vrijdag 2 december (20.00 uur, Conservatoriumzaal, gratis toegankelijk). Onder leiding van dirigent Ed Partyka, een Amerikaan die jazzorkesten in Helsinki en Zürich leidt. Van huis uit basstrombonist en tubaspeler, sterk beïnvloed door het werk van collega Bob Brookmeyer, en hier al eerder te gast. Een arrangeur-componist met een heel eigen klank-

kleur, vaak gekenmerkt door een geraffineerd spel van trombones en hoorns. In Amare klinkt werk van Partyka's nieuwste cd, 'Last Dance'.

Van groot naar klein en swingend in Kafe Kafka op zondag 4 december (16.00 uur), met het kwartet van gitarist Alexander Brott en tenorsaxofonist Sjoerd Dijkhuizen. De Canadees-Zweedse Brott is een virtuoos die niet op een cliché te betrappen valt. Dijkhuizen een tenorist met een geluid en

een overgave goed voor puur genieten.

En dan is er Podium De Nieuwe Kamer van Ben van den Dungen c.s., steeds belangrijker voor de jazzvoorziening van Den Haag. Op 9, 10 en 11 december organiseren zij het Den Haag Jazz Wknd (hun spelling) met 'double bill'-concerten, twee bands voor één prijs, op drie podia die de Nieuwe Kamer regelmatig boekt. Op vrijdag 9 december op Podium aan Zee (20.00 uur, Keizerstraat Scheveningen) eerst Sweet Toko, de groep van baby-bassist Adinda Meertens. Zij is terug van vijf jaar Colombia, waar ze speelde bij 'Monsieur Periné', een band met een gekke naam (verwijzend naar de onderbuik) die enkele Grammy Awards won. Haar Sweet Toko brengt 'Caraïbische grooves en stadse jazzsolo's'. Gevolgd door het Spinoza orkest van negen Haagse jazzmuzikanten die onder an-

dere een voor hen geschreven suite van klarinettist David Lukács uitvoeren.

Een dag later in Musicen het trio van pianist Wolfert Brederode, gitarist Gijs Idema en bassist Gulli Gudmundsson. Met subtiliteit en poëtië hoog in het vaandel. Daarna het kwartet van saxofonist Floriaan Wempe met Juraj Stanik aan de piano. Goed voor jazz-op-hoog-niveau uit het American Songbook en de eigen koker.

Dag drie van dat Jazz Wknd speelt in The Grey Space in the Middle, in het vroegere Academie-gebouw aan de Paviljoensgracht, het kwintet van saxofonist Alexander Beets, de derde muzikale telg van de Beets-familie (Peter en Marius zijn de andere twee). Hij is hier weinig te horen, want hij is ook nog organisator, van onder meer het Amersfoortse jazzfestival. Zijn groep telt nota bene twee pianisten: Miguel

Rodríguez én Sebastiaan van Bavel, zoon van maestro Rob van Bavel. In The Grey Space op de 'double bill' nóg een familieaangelegenheid. Want in de groep Duckpin Bowling Alley zijn drummer Wim Kegel en saxofonist Marco Kegel verenigd. Jazzbroers die je zelden samen hoort.

Alles bij elkaar een rijke jazzweek. Met op zaterdag 3 december op de Grote Markt bovendien in een grote tent een 'Tribute to Fela Kuti', met daarnaast een preparty voor Jazz en Route, het Noordeinde Festival dat op vrijdag 16 en zaterdag 17 december plaatsvindt in hotels en etablissementen aldaar. Zie de site Jazzenroute.com voor meer informatie. Ik verraad alvast dat de Amerikaanse saxofonist Jesse Davis er een van de sterren is.

Bert Jansma